

Kommunal- og Moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Deres ref.: 21/5796-1

Vår ref.: 21/17415

Vår dato: 17.01.2022

Saksbehandler: Tormod Moland // Kontor for
hjelpemidler og levekår

Hjemler for innhenting og behandling av personopplysninger

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementets høring om forslag til hjemler for kommunene til å innhente opplysninger og til å behandle personopplysninger når de utfører lovpålagte oppgaver på det boligsosiale feltet. Vi viser også til dialog der Arbeids- og velferdsdirektoratet fikk utsatt frist til 17. januar 2022.

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter forslaget om innføring av hjemler for innhenting og behandling av personopplysninger i ny boligsosial lov. Vi anser at det er viktig med en tydeliggjøring knyttet til kommunens behandling av personopplysninger i supplerende rettslig grunnlag. Omfanget av opplysninger kommunen må ha for å vurdere behov for tiltak og opplysningenes karakter (ev særlige kategorier av personopplysninger) understreker dette. Samtidig er det som det fremkommer av høringsforslaget, slik at reglene må innrettes slik at brukerne skal ha tillit til at myndighetene ikke innhenter flere opplysninger enn det som er nødvendig for å vurdere den aktuelle saken.

Som en overordnet tilbakemelding finner vi det noe uklart hvordan reglene som er foreslått inn i ny boligsosial lov om innhenting og behandling av personopplysninger står i forhold til reglene om dette i sosialtjenesteloven. Vi mener at det er viktig at reglene som foreslås fremkommer som klare og tydelige og forutsigbare for bruker.

Innhenting av opplysninger

I sosialtjenesteloven er det et prinsipp om at det er bruker som i hovedsak skaffer til veie nødvendige opplysninger og at kommunens plikt til å rådføre seg med tjenestemottaker (brukermedvirkning) er lovfestet i §§ 42 og 43.

Departementet skriver at personopplysninger i hovedsak vil samles inn fra den vanskeligstilte selv, men det kan også være nødvendig å innhente personopplysninger fra andre kilder, både offentlige og private, og at dette ofte vil være i den vanskeligstiltes interesse. Av

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET // KONTOR FOR HJELPEMIDLER OG LEVEKÅR

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA

E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

forslaget til bestemmelsen fremkommer det at: "Når det er nødvendig for å utføre oppgaver etter loven her, kan kommunen kreve opplysninger fra andre offentlige organer. Dersom opplysningene som etterspørres er underlagt taushetsplikt, skal spørsmålet om opplysningene kan gis uten hinder av taushetsplikten avgjøres etter de taushetspliktbestemmelsene som gjelder for avgiverorganet". Vi forstår forslaget dithen at man legger opp til en nokså vid hjemmel og hvor detaljer kan reguleres gjennom forskrift.

I likhet med sosialtjenestelovsområdet, er man i ny boligsosial lov på et område hvor kommunen må ha tilgang på mange og til dels sensitive opplysninger for å treffe vedtak. Det er presumtivt personer som er i vanskelige livssituasjoner som kan være aktuelle for tiltak jf. lovforslagets § 3 «vanskeligstilte på boligmarkedet». Til dette er det også å si at ev personopplysninger også kan innbefatte opplysninger om andre, eksempelvis nærstående. Det kan oppleves invaderende om offentlig myndighet innhenter slike type opplysninger uten først å ha forespurt vedkommende selv. Det styrende prinsippet i sosialt arbeid er at bruker selv innhenter opplysningene. Vi mener prinsippet bør legges til grunn også for dette lovområdet. Arbeids- og velferdsdirektoratet ønsker derfor at det tydeligere enn det som er tilfelle med forslaget pr i dag, bør lovfestes en egen bestemmelse knyttet til brukermedvirkning, også for innhenting av opplysninger fra andre.

Når det gjelder organiseringen av arbeidet etter ny boligsosial lov, legger vi til grunn at noen kommuner vil ha egne enheter, eksempelvis boligkontor, hvor sakene vil behandles. I andre kommuner vil forvaltning av denne loven legges til/i NAV-kontoret. At sakene skal behandles i NAV-kontoret vil kunne medføre at tilgang til informasjon og opplysninger som man ellers måtte etterspørre av bruker eller andre, allerede besittes. Vi setter spørsmål ved om departementet har vurdert om opplysninger vi allerede har kan utveksles og hva som ev er hjemmel for dette.

Det skrives i høringsnotatet at det er vanskelig å gi en detaljert opplisting av hvilke opplysninger kommunen kan trenge. Det legges derfor opp til en nokså bred bestemmelse der kommunene kan be andre om både taushetsbelagt og ikke-taushetsbelagt informasjon. Vi tenker at dette kan medføre en risiko for at kommunen etterspør mer opplysninger enn det man strengt tatt trenger eller som man i første rekke burde legge til grunn at bruker selv skaffer til veie. Vi anser det derfor sentralt at forskriftshjemmelen faktisk benyttes og nærmere vil regulere hvilke opplysninger kommunen kan be om etter første ledd, og hvilke organer opplysninger kan innhentes fra.

Når det gjelder tilgang til taushetsbelagte opplysninger fra folkeregister er forslaget som her ligger tilsvarende hjemmel som finnes på sosialområdet. Vi mener det vil være behov for opplysningene i saksbehandlingen, og har ellers ingen kommentarer til forslaget på dette punktet.

Når det gjelder tilgang til taushetsbelagte opplysninger fra skattemyndighetene, er departementets vurdering at dette er nødvendig da forpliktelsene etter ny boligsosial lov § 5 ikke vil bli oppfylt på en tilstrekkelig måte uten. Vi vil, som det er redegjort for over, spille inn prinsippet om at bruker kan og bør styre hvilke opplysninger som innhentes om seg selv og hvordan disse deles videre.

Behandling av personopplysninger

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ikke vesentlige bemerkninger til utforming av forslaget til denne bestemmelsen. Som nevnt over, vil vi understreke behov for klare og tydelige regler, forutsigbarhet, både for bruker og kommunen, og at dette bør gjøres i forskrift.

Andre kommentarer

Som vi alt spilte inn i høringen til ny boligsosial lov, mener vi forslaget utfordrer vår rolle som fagdirektorat. Vi stiller spørsmål ved hvilket forhold det er mellom personopplysninger fått på bakgrunn av sosialtjenesteloven § 15 og når man ev er over i ny boligsosial lov. Vi legger til grunn at opplysning, råd og veiledning gitt etter sosialtjenesteloven som også vil innbefatte bolig, vil ha glidende overgang til veiledning som skal gis etter ny lov.

For øvrig merker vi oss at det ikke følger med forslaget om ny boligsosial lov at Statens helsetilsyn har et faglig overordnet ansvar. Vi anbefaler at dette uttrykkelig fremkommer av loven.

Med hilsen

Jan Erik Grundtjernlien
avdelingsdirektør
Virkemiddelseksjonen

Tormod Moland
seksjonssjef
Kontor for hjelpemidler og levekår

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur